

രാജ്ഞി

പുസ്തകം 12

1121 ധനു, മകരം

ലക്കം 5, 6

സ്ഥാനത്യാഗംചെയ്ത,

സർ, ശ്രീരാമവർമ്മ കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാൻ

ജി. ജി. എസ്. ഐ, ജി. സി. ഐ. ഇ., എഫ്. എം. എ.

തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്.

വിഷയവരിരം.

1. മംഗളം. 4
—യം. പരമേശ്വരൻ, കട്ടനല്ലൂർ.
2. കഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ അടുത്തുണ്ട് കാൽ. 8
—ഉള്ളൂർ.
3. മഹാകവി കബീർഭാസൻ. 9
—പുഴക്കര ഞാറയണമേനോൻ.
4. തങ്കക്കുടം. 8
—ടി. ആർ. ഞായർ.
5. പോസ്റ്റാപ്പീസ്. 9
—കെ. എം. സുകുമാരൻ.

II

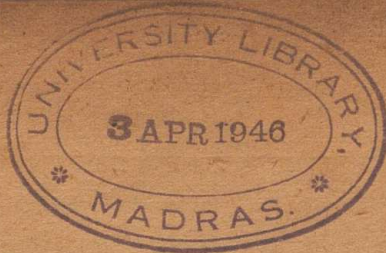
1. മംഗളം. 18
—എസ്.
2. ഇടതുപക്ഷ കോൺഗ്രസ്സുകാരോട് ഒരു വാക്ക്. 19
—ഡി. കെ.
3. കവിതിലകൻ, സി. മുസ്ലിംകന്താവ് അവകൾക്കു് അനുഭവമോ. 20
—പഴുവിൽ കഞ്ഞൻമാരാർ.
4. പോസ്റ്റാപ്പീസ് (തുടച്ചു.) 20
—കെ. എം. സുകുമാരൻ.
5. എന്നെ നീയറിയുമോ? 20
—ചെറുകാട്ട്.
6. മരുഭൂമിയിൽ 20
—ഇ. കെ. ടിവാകരൻ പോറ്റി.

വരിക്കാരോട്

1120-21ലെ വരിസംഖ്യ വകയിൽ ബാക്കി വരുന്ന വരിക്കാർ അവരവരുടെ സംഖ്യ അടുത്തലക്കം ഇറങ്ങുന്നതിനു മുമ്പായി അയച്ചതന്നു് സഹായിക്കാൻ സാരം അഭ്യർത്ഥിക്കുകയുണ്ടു്.

മാനേജർ, രാജാജി തൃശ്ശിവപേരൂർ.

രാജ്

പുസ്തകം 12

1121 ധനു

ലക്കം 5,

മംഗളം.

യ...പരമേശ്വരൻ, കട്ടനെല്ലൂർ.

മാടച്ചുവംശമാന്യോജ്വല മഹിതമഹസ്സെഴുമാഴ്ചിപ്പൊട്ടം
കേടറാ കുത്രയം ഹൃദയമൊട്ടുവരിച്ചുള്ള രജ്ജിപ്പൂർ
നാടൊട്ടുക്കുശ്ശിധർ വിളയുവതിനനേകായിരം കൊല്ലമീട-
ട്ടീടാന്നിപത്രമെഴും വിചസ്യവതിനനക്കട്ടെ സന്തംഗമുണ്ടും.

കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ അടുത്തുണ്ട് കാര്യം.

(ഉള്ളൂർ)

ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഒരു ചേല
നം ഞാൻ പരിഷ്കരണമാസികം ഒന്നാം
പുസ്തകം 351-ാമത്തെവശത്തു പ്രസിദ്ധീ
കരിച്ചിരുന്നു. 1015-ാമാണ്ടു തുലാം 28-ാ
ന-യിലെ ഒരു രേഖയാണ് അത്. അതിൽ
നിന്നു എഴുന്നള്ളത്തോടു പാത്തിരുന്ന ക
വക്കത്തു് കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ അനന്തര
വരിൽ അഭ്യർത്ഥനയുള്ള മറ്റൊരാ
രാൾ അമ്പലപ്പുഴ പാത്തുവന്നിരുന്നു എ
ന്നും അമ്മാവൻ അമ്പലപ്പുഴ മണ്ടപത്തും
വാതിൽക്കൽനിന്നും മാസംകുറിയ പതി
നഞ്ചുപണം അടുത്തുനും ഇരുനാഴി പാലാ
യസവും അനുഭവമായി കൊടുത്തുവന്നിര
ന്നത് ആ അനന്തരവനപതിച്ചുകൊടു
ത്തിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം 1015-ാമാണ്ടു
ചിങ്ങമാസത്തിൽ അന്തരിച്ച അവസര

ത്തിൽ അതെല്ലാം വീണ്ടും പേരുമാറ
1015-ാമാണ്ടു തുലാമാസം 28-ാം അ
ദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവൻ കൃഷ്ണൻന
മ്പിയാർ പതിച്ചുകൊടുത്തു എന്നും കാ
ണാവുന്നതാണ്. മഹാകവി കുഞ്ചൻന
മ്പിയാരാണ് "എഴുന്നള്ളത്തോടു കൂടി പാ
ത്തിരുന്ന," അതായത് തിരുവിതാംകൂർ മ
ഹാരാജാവിനെ ആശ്രയിച്ചു തിരുവനന്ത
പുരത്തു താമസിച്ചിരുന്ന, ആദ്യത്തെ കു
ഞ്ചൻനമ്പിയാർ. രണ്ടാമത്തെ കുഞ്ചൻന
മ്പിയാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ ഭാഗി
നേയനായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടമില്ല. മരു
മക്കുവഴിയുള്ള സന്താനപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട
ഒരാളായിരിക്കുവാനാണ് ന്യായം. എന്നെ
ന്നാൽ മഹാകവിക്ക് 933, 934, ഈ കൊ
ല്ലങ്ങളിൽ അന്നു നാടുവാണിരുന്ന തിരു

വിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാർ വീരശ്രാവ
ല സമ്മാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിരിക്കട്ടെ.

ആ കൃഷ്ണൻനമ്പിയാർ കണ്ടുകൃ
ഷ്ണൻനമ്പിയാർ എന്നും പേരുണ്ടായിര
ന്നു. അദ്ദേഹം 1019-മാണ്ടു മരിച്ചു ആ
അവസരത്തിൽ അവലപ്പഴമണ്ടപത്തും
വാതില്പുഴക്കു കലക്കത്തുവക ഗുഹയും
വെങ്കലപാത്രങ്ങളും മറ്റും കണ്ടുകെട്ടുന്ന
തിനും ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നുള്ള അനുഭവ
ങ്ങൾ പിടിത്തമഴുതുന്നതിനും, സക്കാരു
ദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കരുമ്പെട്ടു. കൃഷ്ണൻനമ്പി
യാർക്ക് അവകാശികളായി ആരംഭമുണ്ടെന്നാ
യിരുന്നു അവരുടെ ധാരണ. അപ്പോൾ
കൃഷ്ണൻ നമ്പയാരുടെ ഉടപ്പിറന്നവർ
‘കോഴിക്കോട്ടു കിള്ളിക്കുറിപ്പിമണ്ടപത്തു
കലക്കത്തുനമ്പിയാർ മഠത്തിൽ പാറവ
തി നങ്ങിയാർ മുതൽപേര്’ അവലപ്പ
ഴെവന്നു തങ്ങളാണ് അവകാശികൾ എ
ന്ന് അവരെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുകയാൽ എ
ല്ലാത്തടക്കുകളും ഒഴിച്ചു മറ്റും വെങ്കല
പാത്രങ്ങളും അടുത്തുനും പാലായസവും
പാവതി നങ്ങയാരുടെപേർ പതിച്ചുകൊ
ടുക്കുന്നതിനു വെങ്കിട്ടരായർ ദിവാൻജിനി
ശ്ചെയിച്ച കൊട്ടാരത്തിലേക്കെഴുതി അനു
വാദം വരുത്തി. ഹജൂരിൽനിന്നു അതു
സംബന്ധമായി കൊട്ടാരത്തിലേയ്ക്ക് അയ
ച്ച സാധനം ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ച് ആ വ
സ്തുക്കൾ തെളിയിക്കാം. 1020-മാണ്ടു
കാത്തികമാസം 20-ാംന-യാണ് അതെ
ഴുതിയത്. ‘കോഴിക്കോട്’ എന്നു സാധ
നത്തിൽ കാണുന്നതു തിരുവിതാംകൂറിൽ
അന്നു മലബാർ ജില്ലയ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന പൊ
തുപ്പുരാണം.

“1020-മാണ്ടു കാത്തികമാസം 5-ാം
ന- ഇവിടത്തെച്ചെയ്തി ആവിള മണ്ടപത്തു
കഞ്ചൻനമ്പിയാരിടെ അനന്തിരവൻ അ
വലപ്പഴപാത്തിരുന്ന കഞ്ഞികിട്ടിന്നൻ ന

മ്പിയാർക്കു ആ മണ്ടപത്തുംവാതുക്കൽനി
ന്നും പതിവുവച്ചുകൊടുത്തുവന്ന അടുത്തു
ണ്മുതലായതു അയാൾ 1019-മാണ്ടു ക
ഴിഞ്ഞുപോയതിന്റെ ചേലം കൊടുക്കാ
തെ പിടിത്തം എഴുതുകയും മടം വെങ്കില
പാത്തിറം മുതലായവകൾ തടവുചെയ്ത
യും ചെയ്തിരിക്കുന്ന സഞ്ചരി ഇടപെട്ടു ക
ഞ്ഞികിട്ടിന്നൻനമ്പിയാരിടെ ഉടപ്പിറന്ന
വർ കോഴിക്കോട്ടു കിള്ളികുറിപ്പിമണ്ടപ
ത്തു കലക്കത്തു നമ്പിയാർമഠത്തിൽ പാ
റവതിനങ്ങിയാർ മുതൽപേരു ആവലാ
തി ബോധിപ്പിച്ചു ഉത്തരച്ചു ചെന്നിരിക്ക
ുന്ന സഞ്ചരിയെ അവലപ്പഴ വടക്കെമഠ
ത്തിൽ പൊതുവാൻ ചക്കിറപണിവാരി
യരുമുതൽ പേരെ വരുത്തി കേട്ടാറെ പാ
റവതി നങ്ങിയാർ കഞ്ഞികിട്ടിന്നൻ ന
മ്പിയാരിടെ നേരെ ഉടപ്പിറന്നവർതന്നെ
എന്നും മറ്റും കച്ചിട്ടു എഴുതിവെക്കയും
അവലപ്പഴ ദേവസ്വംവകയിൽ എഴു
തി അയച്ചു മറുപടി ചെന്നിരിക്കുന്നതൽ
എഴുന്നള്ളത്തോടു പാത്തിരുന്ന കലക്കത്തു
കഞ്ചൻ നമ്പിയാരിടെ അനന്തിരവ
രിൽ അവലപ്പഴ പാത്തിരുന്ന കഞ്ചൻ
നമ്പിയാരിടെ പേർ മാസം ഒന്നിനു 15
പണം വീതം അടുത്തുനും കഞ്ചത്തിറ
ത്തിൽ നാൾ 1-നു ഇരുനാഴി പാൽപ്പായ
സവും വീതം കൊടുത്തുവരുപൊൾ അ
യാൾ 1015-മാണ്ടു പിങ്ങമാസത്തിൽ ക
ഴിഞ്ഞുപോയാറെ ആയ്ക്ക് അനന്തിരവൻ
കഞ്ഞികിട്ടിന്നൻ നമ്പിയാരിടെ പേർ
കൽപ്പന പിറകാരം പതിച്ചുകൊടുത്തിര
ുന്നതാകുന്നു എന്നു കാണുകയും ചെയ്തിരി
ക്കുകൊണ്ട് ആ കച്ചിട്ടുമുതലായതിൻ പെ
ർപ്പുകൊടുത്തയക്കുന്ന പിറകാരവും കഞ്ഞി
കിട്ടിന്നൻനമ്പിയാർ കഴിഞ്ഞുപോയ സമ
യത്തു ആവലാതിക്കാരുമുതൽ പേരുളുടെ
ഇല്ലാതെ ഇരിക്കയാൽ പണ്ടുവെകയിൽ

നിന്നു ചവതാകം മുതലായതു കഴിപ്പിച്ചു അയാളുടെ മറയും, ചെങ്കിലപ്പാത്തിരും മുതലായതും തടവുചെയ്തതും ആടി മാസം വരെ അടുത്തുൻപക്ഷം കെട്ടിചെന്നിരുന്ന പണം തിരിയെ കവനാവിൽ കടക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നതും പാറവതി നങ്ങയാർക്കു ചേരിട്ടു താലു ചെൺകിടാങ്ങാറു ഉള്ളതല്ലാതെ പുരുഷൻമാരും നിതാനത്തിനവകയും ഇല്ലെന്നു കാണുന്നതിനാൽ കഞ്ഞികിട്ടിപ്പന്നൻ നമ്പിയാർക്കു കൊടുത്തുവന്നതിൻമണ്ണും ഉള്ള അടുത്തുനും പാൽപ്പായസവും പാറവതി നങ്ങയാരിടെ പേക്കു പതിച്ചും തടവുചെയ്തിരിക്കുന്ന മഠം, വെങ്കലപാത്തിരും മുതലായ് കഴിഞ്ഞുകൊടുപ്പിക്കയും ചെയ്യാനുള്ളതാകുന്നു എന്നും അവലപ്പഴ തകമീൽതാർ ചിങ്ങമാസം 21-ാം- എഴുതിയ സാതനം വന്നിരിക്കുകൊണ്ടു മറയും ചെങ്കിലപാത്തിരും മുതലായ് കഴിഞ്ഞുകൊടുപ്പിക്കുന്നതിന്നു തകമീൽത (ചൊടിപ്പ) കൊടുത്തയച്ചിരിക്കുന്നതാകയാൽ അടുത്തുനും പാൽപ്പായസവും പെരുമാറി പതിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടുന്ന സങ്ങളിൽ വർത്തമാനം സമയംകണ്ടു തിരുമനസ്സറിയിച്ചു കൽപ്പനവരുന്ന വിവരത്തൻ എഴുതിയവകയും ചേണം."

ആ പാപ്പതിനങ്ങയാർ 1042 ൽ മരിച്ചു അവർക്കു സ്രീപുജകളെ ഉണ്ടായിരുന്നള്ളി എന്നു മുൻപുചരിച്ച രേഖയിൽനിന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ അവരിൽ മൂത്തജ്യേഷ്ഠനായും കരുതപാപ്പതി നങ്ങയാരായിരുന്നു. 1043 ൽ ലാം 1-ാം- മരിച്ച നങ്ങിയാരുടെ അനുഭവങ്ങളെല്ലാം അവർക്കു ടിവാൻ സർറാരി മായവരായർ വീണ്ടും പേരുമാറി പതിച്ചുകൊടുത്തു അതിന്നു തെളിവാണു ചുവടെ ചേർന്ന പ്രമാണം. അതിലും മറ്റൊന്നുമെന്തെ പാപ്പതി നങ്ങിയാരുടെ കാണാത്തതാണു കഞ്ചൻനമ്പിയാർ (മഹാക

വി) എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു നോക്കുക. ഇവിടത്തെച്ചെയ്തി ആചിതു മങ്ങലത്തു കലക്കത്തു പാപ്പതി നങ്ങയാരിടെ അമ്മ പാപ്പതി നങ്ങയാരിടെപേക്കു അവലപ്പഴ മങ്ങപത്തുംവാതുക്കൽ മാസം 15-ാം- പണം അടുത്തുനും ആ കഞ്ഞിരത്തിൽനിന്നും ടിവാൻ ഇങ്ങാഴി പായസവും അപ്പവും പതിച്ചുവെച്ചു കൊടുത്തു വരുമ്പോൾ ആ നങ്ങയാർ കഴിഞ്ഞയാണ്ടിൽ മരിച്ചുപോയ പിറകൂട്ടവും അടുത്തുൻ മുതലായ് ഇവളുടെ കാരണവർ കഞ്ഞൻനമ്പിയാരിടെ കാലംമുതൽ പതിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടുന്ന സങ്ങളിൽ മങ്ങപത്തുംവാതുക്കൽ ബോധിപ്പിച്ചു അമുറിൽ എഴുതി അയച്ചതിന്റെ ശേഷം ആയ് പടിത്തം എഴുതുന്നതിന്നു ഉത്തരവേ അയക്കയും ആവലാതിക്കാരി മുതൽപേക്കു നിതാനവിറത്തിക്കു മറ്റൊരു നിറവാകം ഇല്ലാതെ കഷ്ടപ്പെട്ടുപറികയും ചെയ്തിരുന്നതും ആകയാൽ അടുത്തുൻ മുതലായതു പതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിന്നു നിതാനം വാണമെന്നും മേലെഴുതിയ പാപ്പതി നങ്ങയാർ തിരുമുവാക്കെ സങ്കടം വെച്ചിരിക്കുന്ന അവസ്ഥ തിരുമനസ്സറിയിച്ചതിന്റെ ശേഷം മരിച്ചുപോയ നങ്ങയാരിടെപേക്കു ഉണ്ടായിരുന്ന അടുത്തുൻ വകപ്പണവും പാപ്പസവും അപ്പവും ആവലാതിക്കാരി പാപ്പതി നങ്ങയാരിടെപേക്കു പതിച്ചുകൊടുപ്പിക്കുന്നതിന്നു കല്പനവന്നിരിക്കുന്ന പിറകാറു പവസ്സുതാർ കമ്മീയൻപുരട്ടാതിമാസം 12-ാം- എഴുതിയ സാധനം വന്നു വിചാരിച്ചാറെ ഇവക അടുത്തുൻ മുതലായതു ചെല്ലാരിടെ എഴുത്തുനമ്പരിച്ചു പിടിത്തം എഴുതിയതുന്നതായി കാണുന്നതാകൊണ്ടു ഇതിനെ ഉത്തരവ് അയക്കുന്നതുവരെ ഇപ്പോൾ കല്പനപ്പിറകാരും എഴുതിയന്നിരിക്കുന്നതുപേക്കു

കൊടുപ്പിക്കുന്നതിനു ചട്ടംകെട്ടി കൊള്ളുകയും ചേണം ഇഹെയിതി എല്ലാം രാമൻ പിള്ള വായിച്ചു രാമാരായർ ദിവാൻപേഷ്കാരെ കേൾപ്പിച്ചുവെക്കയും വേണം.

ഇച്ചെയിതിക്കു സാധനം എഴുതിയ ദിവാൻ സർ. മാതവരായർ!”.

ഞാൻ ഈ പ്രമാണങ്ങൾ ഇവിടെ പ്രദർശിപ്പിച്ചതിന്റെ മുഖ്യോദ്ദേശ്യം കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമഞ്ചലത്തിന് അക്കാലങ്ങളിൽ മഞ്ചലമെന്നും പേരുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുന്നതിനാണ്. രാമപാണിവാദന്റെ ചന്ദ്രികാവിമിയിൽ “മഞ്ചലഗ്രാമവാസ്കുച്യത രാമപാണിവാദേ വരവിതാം” എന്നൊരു പംക്തിയുണ്ട്. ലീലാവതീവിമിയിലും ‘മഞ്ചലഗ്രാമവാസ്കുച്യസ്യ

എന്നു പ്രസ്താവനകാണുന്നു. ആ മഞ്ചലം വെട്ടത്തുനാട്ടിൽ തിരുവിനടുത്തുള്ള മഞ്ചലമെന്നും ലക്കിടി തീവണ്ടിയാപ്പീസിനു സമീപമുള്ള കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമഞ്ചലമല്ലെന്നും ചിലർ വാദിക്കുന്നു. ആ വാദം സത്യകേതമല്ലെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ എന്തിക്കു വേണ്ടും പല ന്യായങ്ങളുണ്ട്; അവയെ ഇവിടെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ ഉദ്ധരിച്ച രണ്ടു പ്രമാണങ്ങളിൽ ആദ്യത്തേതിൽ മഞ്ചലത്തു കഞ്ചൻനമ്പിയാർ” എന്നും “കിള്ളിക്കുറിച്ചിമഞ്ചലത്തു കലക്കത്തു കഞ്ചൻനമ്പിയാർ” എന്നും രണ്ടാമത്തേതിൽ “മഞ്ചലത്തു കലക്കത്തു പാവതി നങ്ങിയാർ” എന്നും ആണല്ലോ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

മഹാകവി കബീർദാസൻ.

പുഴക്കര നാരായണമേനോൻ,

ഭാരതവർഷത്തിൽ ഇരുപത്തഞ്ചുകോടിയിലധികംപേക്കും പരിചിതമായ ഒരു മഹാശാകുന ഹിന്ദി. പതിനഞ്ചുകോടിയിലധികം ജനങ്ങളുടെ സംസാരഭാഷയെന്ന ഹിന്ദിയാണെന്നുപറയുമ്പോൾ ഭാരതീയ ജീവൽഭാഷകളിൽ അതിന്നു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള സമ്പ്രദായമായ കാൽക്കുയ്യും പ്രസ്താവമാകുന്നു. വൈഷ്ണവമതത്തിന്റെ പ്രാരംഭദശയോടുകൂടിയാണ് ഹിന്ദിസാഹിത്യത്തിന്നു ഉൽക്കണ്ഠയുണ്ടായത്. ആ കാലത്തു ‘വുജാഹ്’എന്ന അപരാദിയാനത്താലാണ് ഹിന്ദിസാഹിത്യം അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. വൈഷ്ണവകവികളിൽ പ്രധാനികൾ വിദ്യാപതി, കബീർദാസൻ, തുളസീദാസൻ, കേശവദാസൻ മുതലായവരാണ്. ഇവരിൽ പ്രഥമഗണനീയൻ വിദ്യാപതിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ‘വം

ഗീയപദാവലി’ ഹിന്ദി സാഹിത്യണ്ഡോഗാരത്തിലെ ഒരു അക്ഷയനിധിയാണെന്നുപറയാം. വിദ്യാപതിയെപ്പോലെയോ അദ്ദേഹത്തേക്കാൾകൂടുതലായോ പ്രശസ്തിയുള്ള ഒരു മഹാകവിയാണ് ഈ ഉപന്യാസത്തിന്നു വീഴ്ചയീട്ടതനായ മഹാത്മാ കബീർദാസൻ.

ഭാരതവർഷത്തിൽ ആസേതുഹിതാലം കബീർദാസന്റെ നാമം സുപ്രസിദ്ധമാകുന്നു. ഈ മഹാത്മാവിന്റെ സ്തോത്രങ്ങൾ പണ്ഡിതപാമരഭരണമനിയേ സകലരും ഭക്തിപൂർവ്വം ഇന്നും ഗാനംചെയ്തുവരുന്നു. സർവ്വസാധാരണമായ പഴഞ്ചൊല്ലുകളെന്നപോലെ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾ നാടിലും നഗരത്തിലും പ്രചുരപ്രചാരം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളവയുമാണ്. മഹാകവി രവിനാഥമഹർ കബീറിന്റെ താടോ

ടിപ്പാടുകളിൽ നൂറോളം തിരഞ്ഞെടുത്തു. ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു വിവർത്തനം ചെയ്ത പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ കരകൊറ്റ തെളിവുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേന്മയെ അല്ലെങ്കിലും വിശദമാക്കുവാൻ കബീറിന്റെ നവീനപ്രസ്ഥാനം അറിയപ്പെടുന്നതു 'കബീർപനമ്' എന്നു പരിചയം. കൈവശമായ കബീറിന്റെ അനുയായികളിൽ പലരും സത്യാസിക്കാരായിരുന്നു; ചീവർ ഗുഹസ്ഥലത്തിലായിരുന്നു. 'കബീർപനമ്' സ്വീകരിച്ച സത്യാസികൾ തലയിൽ കുപ്പി തൊപ്പിയടിക്കുന്നു.

കബീർഭാസൻ ആരാധിക്കുന്നു? ഏതുരാജ്യത്തിൽ ജനിച്ചു? ജീവകാലമെത്ര? യഥാർത്ഥനാമമെത്ര? ഗുരുവാരായിരുന്നു? ഏതു മതമാണു അവിടുത്തെത്തിയത്? ഇദ്ദേഹം നിത്യബ്രഹ്മചാരിയോ ഗൃഹസ്ഥനോ ആയിരുന്നു? മാതാപിതാക്കന്മാർ ആരാധിക്കുന്നു? എന്നിങ്ങനെ കരാളുടെ ജീവചരിത്രത്തിൽ അവശ്യം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായ സമാധാനങ്ങൾ കബീരിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയവയായിരിക്കണമെന്നു തീർന്നു. ഈ വക വിഷയങ്ങളിൽ കബീറിന്റെ ജീവചരിത്രകാരന്മാരെല്ലാം മിന്നമിന്നങ്ങളായ അഭിപ്രായങ്ങളാണു പറഞ്ഞുവിട്ടുകാണുന്നത്. തന്നിരിക്കുന്ന അവയിൽ വിശ്വാസ്യതയുടേയും സത്യത്തിനേറേയും അംശങ്ങൾ ഏതുത്തോളമുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയിക്കേ വിഷമമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഏതാനും തെളിവുകളെ പുറത്തുവിട്ടു ചിലരെല്ലാം പുറത്തു പ്രതിപാദിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

കബീർ 'കരസാടി'യിൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മം വിക്രമാബ്ദം 1455-ാം മരണം 1575-ാം വർഷമാണെന്നു കാണുന്നു. കബീർ പനമികളാവട്ടെ ഈ മഹാജ്ഞാപു

മന്ത്രവയം ജീവിച്ചിരുന്നതായ് പറയുന്നു. അവരുടെ അഭിപ്രായപ്രകാരം വിക്രമാബ്ദം 1205 മുതൽ 1505 വരെയാണ് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവകാലം. ഈ മതഭേദങ്ങളിൽ യാഥാർത്ഥ്യം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ ചക്രവർത്തിപ്പെട്ട കബീറിന്റെ അനുയായികളിൽ വിചാരിച്ചിട്ടുള്ളവരുടെ അഭിപ്രായം കബീർ 'കരസാടി'യിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ശരിയെന്നാകുന്നു.

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപജീവനവൃത്തിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിചാരിക്കുന്നു ചകയില്ലാത്തവിധം സ്വകൃതികളിൽ തിന്നതന്നെ സ്വയമാഹരിയാം. "നിങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണർ, ഞാൻ കാശിയിലെ ഒരു തെക്കുകാരൻ, എന്റെ അറിവ് എത്ര തുച്ഛമെന്നു മനസ്സിലാക്കിയാലും." ആദിഗുരമത്തിലെ ആ വരിയാണിത്. ഇതിൽ നിന്നും കബീർ 'ഒരു തെയ്യത്തുകാരനായിരുന്നുവെന്നു തീർമാനിക്കാം. പക്ഷെ, ജന്മമായ ഇദ്ദേഹം തെയ്യത്തുകാരനായിരുന്നില്ലെന്നും ഈ അവസരത്തിൽ സ്മരണീയമാകുന്നു.

വിക്രമാബ്ദം 1455 ജ്യേഷ്ഠമാസത്തിലെ പൊണ്ണമിയിൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണവിധവയുടെ ഗർഭത്തിൽനിന്നും ജാതനായ ശിശുവാണു് അന്തർഭാഗത്തിൽ കബീർ ഭാസനെന്നപേരിൽ സുപ്രസിദ്ധമായതു്. ലോകലജ്ജാവിവശനായ ആ വിധവകാശിയിലെ സ്നാനഘട്ടത്തിന്റെ തീരപ്രദേശത്തിൽ ശിശുവിനെ പരിത്യജിച്ചുപോയി. ദൈവഗത്യാ ഒരു തെയ്യത്തുകാരനും അയാളുടെ ഭാര്യയും (തീർപ്പു എന്നും തീർപ്പു എന്നുമാണിവരുടെ പേരുകൾ) ആവഴിയെ വരുവാനും മനുഷ്യസഹജമായ വാത്സല്യത്താൽ പ്രേരിതരായ് ഈ അയാൾശിശുവിനെ കണ്ടെടുത്തുവാനും സംഗതിവന്നു. ഈ ദമ്പതികളുടെ വളർത്തുപുത്രനാണു പ്രാ

യപ്പുത്തിവന്നപ്പോൾ മഹാത്മാ കബീർദാസ് എന്ന് വിശ്വവിശ്രുതനായത്.

സൂര്യപ്രഭാതം ബാല്യകാലമുതലും ഇശ്വരവിചാരനിരന്തരം. ധർമ്മപരായണനായിരുന്നു. സഭാ രാമനാമം ജപിച്ചു ദിവസംകഴിച്ചുവന്നു. ആകാശത്തു കൈയെത്തുകാരന്റെ വീട്ടിൽ മേന്മാനും ജപിക്കുക അനുഭവ്യമായിരുന്നു. പക്ഷെ കാര്യത്തിന്റെ പോക്കു വിചിത്രകരമാണല്ലോ. അനുഭവ്യമായ് താൻ പരിഗണിക്കുന്ന എന്തെല്ലാം കാര്യങ്ങൾ നമ്മുടെ നിത്യജീവിതത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്നു.

ഭക്തവര്യനായ കബീർദാസിന്റെ ഗുരുസ്വാമി രാമാനന്ദനാണെന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചും ഒരു ചെറിയ ഐതിഹ്യമുണ്ട്. രാമാനന്ദാചാര്യർ നിത്യവും പ്രാതഃകാലത്തിൽ ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തത്തിൽ ഏഴുനേരം ഗംഗാസ്നാനത്തിന്നു മണികണ്ഠകാഘട്ടത്തിൽ പോകുപതിച്ചായിരുന്നു. ഒരുദിവസം ഇദ്ദേഹം സ്നാനത്തിനുപോകുമ്പോൾ മണികണ്ഠ കാഘട്ടത്തിന്റെ കല്പകളിലൊന്നിൽ കടന്നുറങ്ങിയിരുന്ന കബീരിന്റെ ഭാര്യ അറിയാതെ ചവിട്ടിപ്പോയി. പരിഭ്രാന്തനായ ആചാര്യൻ രാമനാമം ജപിച്ചു. തദവസരത്തിൽ കബീർകേട്ട ആ നാമം ഗുരുമന്ത്രമായ് മണിച്ച് അന്നുമുതൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യത്വം സ്വീകരിച്ചു. ഒരു യവനഗുമത്തിൽ വളർന്നവന കബീർ ഹിന്ദുമതധർമ്മങ്ങളനുസരിച്ച ജീവിതം നയിച്ചുവെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ ചിലർ ആശ്ചര്യമുണ്ടാകാം.

മാതാപിതാക്കളുടെ പാരമ്പര്യത്തെ ശിലായ നെയ്ത്തുകാണുതന്നെയാണു് കബീർതന്റെ ഉപജീവനവും കഴിച്ചിരുന്നതു്. സ്വകൃതിയിൽനിന്നുതന്നെ ഈ കാ

വ്യം സൃഷ്ടമാണെന്നു മുഖ്യപറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇദ്ദേഹം ബ്രഹ്മചാരിയോ വിവാഹിതനോ ആയിരുന്നെന്നുകാര്യത്തിലും മതഭേദമുണ്ട്. വിപ്രന്മതത്തെ ആദരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ 'ലോയി' എന്ന പേരോടു കൂടിയ ഒരു സ്ത്രീ ആമരണം അദ്ദേഹത്തെ മരിച്ചു വസിച്ചിരുന്നവെന്നും എന്നാൽ അവരെ അദ്ദേഹം വിവാഹംകഴിച്ചിട്ടില്ലെന്നും വിശ്വസിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു മറ്റൊരാളുടേ പരയുന്നതനുസരിച്ചു ലോയി അദ്ദേഹത്തെ നേർ നഹധർമ്മചാരിണിയായിരുന്നുവെന്നും 'കമാൽ' എന്നും 'കമാലാ' എന്നും പേരുകളോടുകൂടിയ ഒരു പുത്രനും പുത്രിയും അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അന്നുമായിക്കേണ്ടതായ് വരുന്നു.

സഭാ ഗുണസമ്പന്നനും സഭാചാരനിരന്തരനായിരുന്നു കബീർ. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുമത്തിൽ ക്ഷുദ്രാന്തരായ അനവധി സന്യസ്തർ ഒരുമിച്ചുവരികയുണ്ടായി. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പകൽ ധനമുപധാനമോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കബീർ ഇതികുറഞ്ഞുതാമസനായിത്തൽസ്സമയം ലോയി അദ്ദേഹത്തോടീങ്ങനെ പറഞ്ഞു "അവിടുന്നു കല്പിക്കയാണെങ്കിൽ ഇവിടെ അടുത്തുള്ള പ്രഭുകുമാരന്റെ അടുക്കൽനിന്നും ഉറപ്പിക വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരാം. ഏതു കൊണ്ടെന്നാൽ അയാൾ എന്നിൽ കേഹിതനായിട്ടുണ്ടെന്നു വെളിവാക്കിട്ടുണ്ട്; പോകണതാമസമേയുള്ള അയാളുടെ പക്കൽനിന്നും പണം കിട്ടുവാൻ." ഇതുകേട്ട കബീർപണം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ പറഞ്ഞു. ലോയി പ്രഭുകുമാരന്റെ അടുക്കൽപോയി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിനിവേശം സാധിച്ചുകൊടുക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു ആവശ്യമുള്ള ധനം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. കബീർദാസനും ലോയിയും സാധു

ലിയ വിരോധമുള്ളവനായിരുന്നു. ഈശ്വരവതാരത്തെ അദ്ദേഹം ആരോപിച്ചിരുന്നില്ല. സത്യലോകവസിയായ പ്രഭുവിന്റെ ദൂതന്മാരാണ് എന്നാണ് അദ്ദേഹം തന്നെ സംബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

ജനങ്ങളുടെ കണ്ഡവിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു; കാശ്മീരിലെ സ്നാനഘട്ടത്തിനടുത്തുള്ള 'മഗഹർ' എന്ന സ്ഥലത്തു പ്രാണതാഗ്ദായം ചെയ്യുന്നവർക്കു മോക്ഷപ്രാപ്തിയുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന്. സത്യോന്മേഷത്താൽ കമ്പീർ ഈ അന്ധവിശ്വാസത്തെ എങ്ങനെ ബലമാനിക്കും? അദ്ദേഹം ജനങ്ങളുടെ ഈ തെറ്റിദ്ധാരണയെ വിപാടനം ചെയ്യാൻ വേണ്ടി അന്ത്യകാലമുത്താപ്താർ മഗഹരിതാപ്തായി തന്റെ ഐഹികജഡം പരിത്യജിച്ച സായുധ്യം നേടി.

കമ്പീരിന്റെ കവിതകൾ മുഴുവൻ സാ

രോപഭോഗ സഞ്ചയങ്ങളാകുന്നു. അഥവാ ഉപദേശരൂപത്തിലാണ് അവയെല്ലാം എഴുതപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്യവിശ്വാസ പ്രസ്താവമാണെന്നാണ് ഓരോ പദ്യം. ഓരോ കവിതയും ഉത്തരോത്തരം കൗതുകപ്രദമുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുവളരെ ചെറിയതാണ്; എന്നാൽ അതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അഗാധജ്ഞാനത്തിനേറും അർത്ഥഗംഭീര്യത്തിനേറും തത്വചിന്തയുടേയും സാരാംശമാകുന്നു. സിദ്ധകാരുടെ പ്രസിദ്ധ മതഗ്രന്ഥമായ ആദിഗ്രന്ഥത്തിലും കമ്പീരിന്റെ കവിതകൾ സംഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹിന്ദിസാഹിത്യത്തിൽ കമ്പീരിനുള്ള സ്ഥാനം പ്രത്യേകമാകുന്നു. ഹിന്ദിസാഹിത്യം അതിന്റെ ബാല്യകാലത്തിൽ വർത്തിച്ചിരുന്ന കാലത്താണ് കമ്പീർ ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ളതും സ്മരണീയമാണ്.

ത ര ക ട ട .

(ടി. ആർ. നായർ.)

I

കൈത്തണ്ടമേലെടുത്തോമനിയ്ക്കട്ടെയെൻ പത്തരമാറ്റൊളിത്തകൾക്കടത്തിനെ, ചന്തംതുളമ്പുന്ന തോളത്തുമുതിരി- ചെന്തളിർ വല്ലിതഴച്ചുപുകഞ്ഞിനെ, വകമുസങ്കല്പ നാണ്യം തിരഞ്ഞുളള- രെൻ കണ്മണിക്കും ഭോഗ്യത്തികവിനെ അന്തന്നിലിതസംസ്കാരം, ബഹിരാഗ- സൗന്ദര്യവും തിങ്ങുമെൻ ജീവിതത്തിനെ, ആത്മാവിലാത്മാവുകാണിച്ചൊരൊൻ- ചുരോമലാകുന്ന പണ്ണപ്പുളിപ്പിനെ, (കൊ- ഷോണിയ്ക്കുക, കഴലിലപ്പിച്ചൊര- കാണിച്ചു മുന്നിച്ചകം മസന്ധത്തിനെ

II

വീല്ലീസ്സണിഞ്ഞുള്ള വില്ലാശൊളിക്കൊണ്ടു വല്ലീമരല്ലീവിമോഹനഭർതേ! വാസന്തികാസുമലാസന്താഭാസുര- വാസന്തി! വക്കുസ്സണിപ്പൊൻ പതക്കമേ! കാമയിച്ചോമനിച്ചോമനേ! നിന്നെന്താ- നാമോദമുറക്കൊണ്ടു മിന്നടമണിയിൽ ചമ്പകമേയിപ്പണന്നതിന്നെസ്സഭം ചുംബിച്ചതിൽ വാണമുറക്കൊണ്ടു മേവി ആരചിച്ചിടട്ടെയെഹികസ്വർഗ്ഗത്തേ (യം- യാരാലനന്തയിൽ സ്സൗന്ദര്യപുഞ്ചമേ! കൈത്തണ്ടമേലെടുത്തോമനിയ്ക്കട്ടെയെൻ പത്തരമാറ്റൊളിത്തകൾക്കടത്തിനെ

III

പാലയശിയിൽ ബിംബിജ്ഞേവിളി-
 പോലേപിതാവിനെയൊത്താവിലോകന,
 വാണപുളകുമുളിപ്പിച്ചു മത്യന്ത-
 മാനന്ദവേലിയേററവരുത്തിടുക!
 ജീവാവസാനകാലത്തിക്കടത്തിലെ
 തുവമുതത്തിൽ തുളിജ്ഞൽകൊണ്ടാണൊൻ

പാത്തട്ടുവിട്ടുപിരിഞ്ഞുമേവാനുതു
 പാത്തലംകീർത്തിപുലർത്തിവിലസുക!
 കാണട്ടെയെൻമണിക്കാഞ്ചയക്കട്ടയെ
 കാണട്ടെയൊക്കത്തൊട്ടുകട്ടെവിണ്ടുമേ.
 ഇത്തതിത്തങ്കക്കടത്തെത്തഴുകുന്ന
 കൈത്തലംപാത്തലത്തിൻ പുണ്യകന്ദളം.

— 0 —

പോസ്റ്ററാപ്പീസ്

(കെ. എം. സുകുമാരൻ)

മനുഷ്യജീവിതത്തിലെ സുഖസ്മൃതികൾ പോലെ രാത്രി ഒഴിഞ്ഞുപോകുന്ന ആ കാശത്തിൽ നക്ഷത്രങ്ങൾ മങ്ങിപ്രകാശിച്ചിരുന്നു. ശീതകാലം തീക്കുന്നതായ കാറ്റു സൂര്യൻ പ്രസരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ സന്ദർഭത്തിൽ സ്വശരീരം കമ്പിളിക്കൊണ്ടു പുതച്ച് വിറച്ചുവിറച്ച് തെരുവീഥിയിൽ കൂടി വടിയുന്നി ഒരു വൃദ്ധൻ പതുക്കെ നടന്നുപോകുകയാണ്. ഇടയ്ക്കിടെ ജ്വലിക്കുന്ന നായ്ക്കളുടെ കരയും ചില പക്ഷികളുടെ ഭീനനാദവുമല്ലാതെ വേറൊരു ശബ്ദവും ആ നിശാന്തശാന്തിയെ ഭേദിച്ചിരുന്നില്ല. വിശേഷരീതിയിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു നഗര സൗധത്തിന്റെ ബന്ധിച്ച വാതായനത്തിൽ കൂടി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ഭീപ്രഭ ആ വൃദ്ധൻകണ്ടു. ദേവോലയംകണ്ട ഭക്തശിരോമണിയെപ്പോലെ അയാൾ സവിനയം അങ്ങോട്ടു നടന്നു. അതൊരു പോസ്റ്റാപ്പീസല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ആയിരുന്നില്ല.

പോസ്റ്റാപ്പീസിന്റെ വരണത്തിൽ വൃദ്ധൻ ഇരുന്നു. അടുത്ത മുറിയിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന പരസ്പരസംഭാഷണം അയാൾ ശ്രദ്ധിക്കാതിരുന്നില്ല. ടിപ്പാൻ സാഫ്റ്റ്, കമ്മീഷണർ, ലൈ

ബ്രേറിയൻ ഇത്യാദി അനന്തരമുണ്ടായ നാമോച്ചാരണങ്ങൾക്കേട്ട് അയാൾ ഒന്നുതെറ്റി; എങ്കിലും ശാന്തമായി ഇരുന്നു. 'കോപ് വാൻ ആലിബാബ' എന്ന് വിനോദപൂർവ്വമായ ഒരു ശബ്ദം അയാൾക്കേട്ടു. അതായിരുന്നു ആ വൃദ്ധന്റെ പേര്. ആലി ഭീനനായി മേൽപ്പൊട്ടുനോക്കി; എഴുന്നേറ്റു ജനലിൽ കൈവച്ചുനിന്നു.

'ഗോകൽ'!

'ആരാ....ത്?'

'അതെന്റെ എഴുത്തല്ലെ? ഞാൻ വന്നിട്ടുണ്ട്.' ഒരു പുച്ഛിച്ചിരിയല്ലാതെ ഒരേഴുത്തും ആ സാധുവിനു ലഭിച്ചില്ല. നിരാശയുടെ നെടിയരേഖകൾ ആ ശുഷ്കിച്ച മുഖത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ആ വൃദ്ധൻ അധോമുഖനായി മന്ദമടങ്ങി.

* * *

സമത്വം സാഹസികമായ ഒരു നായാട്ടുകാരനായിരുന്നു ആലി. തന്റെ ഏകപുത്രി 'മരിയം' ഭർത്താവിനോടൊരുമിച്ചു വിദേശത്തു താമസിക്കുകയാണ്. ജീവിതസന്ധ്യയെ പ്രാപിച്ചതോടുകൂടി നായാട്ടിൽനിന്നും അയാൾ വിരമിച്ചു. രസകരമായ ആ തൊഴിലിന്റെ ഉല്ലാസപ്രഭങ്ങളായ വിവിധവശങ്ങളും താൻ കൂടക്കൂടെ

* ഫിനിയിൽ നിന്ന്.

സന്ദർശിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും മറിയത്തിന്റെ വേർപാട് അയാളെ ശൂന്യതയിലേയ്ക്കു വലിച്ചിഴക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. പ്രകൃതിയിൽ സ്നേഹസ്രഷ്ടിയും വിരഹാശ്രയമുണ്ടെന്ന് തന്റെ ജീവിതശൈലിയിൽ ഇപ്പോൾ പ്രഥമമായിട്ടാണ് അയാൾ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. പുത്രിയുടെ എഴുത്തുനേപയിച്ച് അതിരാവിയിലെ പോസ്റ്റാപ്പീസിൽ ഫാജരായിത്തുടങ്ങിപ്പോയ ഏകദേശം അഞ്ചുവർഷക്കാലമായിരിക്കുന്നു. അത് ആലിയുടെ തീർത്ഥാടനമായിത്തന്നെ പരിണമിച്ചു. വൃദ്ധന്റെ ദിവസേനയുള്ള വരവും ഇരുപ്തുകണ്ടു അയാളുടെ പരിതഃസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള എഴുത്തുനേപയിലും പേരുവിളിച്ചു യഥാസ്ഥാനത്തുനിന്നും വാതിൽക്കൽവരുത്തി പരിഹസിച്ചുവിടുക ആപ്പീസുകാരന്റെ വിനോദമായിത്തീർന്നു.

* * *

‘ഗോൾഡ് സ്മിത്തി’ന്റെ ‘ഗ്രാമവാല്യാരെ, അനുസ്മരിപ്പിക്കുവാൻ തേജസ്സുറാ നേത്രങ്ങളാലും, നിരാശാകിതമായ മുഖത്തോടുകൂടി ആപ്പീസിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തു ‘പോസ്റ്റ്മാസ്റ്റർ’ ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പുപ്പസ്ഥാനത്തുനിന്ന് എഴുന്നേറ്റ് ആലിയുടെ അടുത്തടുത്തു അദ്ദേഹത്തെ സമീപിച്ചു. ‘സാമബ്ബ! എന്റെ മറിയത്തിന്റെ എഴുത്തുവന്നിട്ടുണ്ടോ?’ ‘നിങ്ങളെന്തു മനസ്സാണു്, എന്തിനാണെന്നും നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്’

‘ആലി! എന്നാണു് പേര്.’

‘ശരി, നിങ്ങളുടെ മറിയത്തിന്റെ പേരിലൂടെ വല്ലാത്ത എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ടോ?’

‘എഴുതിവെച്ചിട്ടില്ല; ഒരുപക്ഷെ എഴുത്തുവരും, അപ്പോൾ അവിടുന്നു ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളൊരു എഴുത്തുവെച്ചുണ്ടാകും.’

‘നിങ്ങളിലിടുന്നു പോയിൻ! എഴുത്തു

വന്നാൽ ഞങ്ങളാലും തിന്നുകയുണ്ടായില്ല; വെറുതെവന്നു ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നു.’

ആലിയുടെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞു പുത്രിയുടെ എഴുത്തു തനിക്കുണ്ടെന്നെ കിട്ടുമെന്ന പ്രസംഗം അയാളിൽ ക്രമപ്രകാരമായിത്തുടങ്ങി. സമീപത്തുകൂടിക്കുന്നപേരായ ഒരു ക്ലാക്കിന്റെ പിന്നാലെ പതുക്കെപ്പതുക്കെ നടന്നുവെന്നും. അയാൾ നല്ലൊരു മനസ്സാണെന്നു ആലിക്കുറുത്തു.

‘സഹോദര!’

‘ഉം—എന്താ?’

‘ഇതാ, ഇത്രയും എന്റെ പക്കലുണ്ട്.’ എന്നു പറഞ്ഞ് ഒരു പഴയ മടിക്കുറിപ്പിൽനിന്ന് അഞ്ചുരൂപ പുറത്തെടുത്തു ക്ലാക്കു പകച്ചുനോക്കി, ‘ഭയപ്പെടേണ്ട; നിങ്ങളിൽനിന്നൊരുപകാരം ചെയ്യണം.’

‘എന്താ!’

ആലി കൈവീർത്ത് മേൽപ്പോട്ടുയർത്തി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. ‘ജഗദീശൻ! മുകളിലുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെ സാക്ഷിയാക്കി ഞങ്ങളു നിന്നു നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. എന്റെ മറിയത്തിന്റെ എഴുത്തുകിട്ടിയാൽ എന്തിനെക്കുറിച്ചുതരണം.’

‘എലിയുടെ എന്തിനാണ്!’

‘എന്റെ ശവകുടീരത്തിൽ’

‘എ!’

‘വാസ്തവം പറയണം. ഇന്നുണ്ടെന്റെ അവസാനദിവസം. ഹാ! മറിയവുമില്ല, എഴുത്തുമില്ല!’

അനുസ്മൃതമായി പ്രവചിക്കുന്ന അശ്രുധാര ആലിയുടെ നരച്ചമീശയെ നനച്ചുതുടങ്ങി. ക്ലാക്കു ആരംഗത്തിൽനിന്നും മദംമറഞ്ഞു.

* * *

ഇതിനുശേഷം ആലിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം അവിടെ തീരെ ഇല്ലായ്മയായി; അതീ (തുടരും)